

بسم الله الرحمن الرحيم
دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه
دانشکده پرستاری مامایی
طرح درس ترمی

عنوان درس: اصول مدیریت و کاربرد آن در مامایی
تعداد واحد: ۲ واحد
زمان ارائه درس: شنبه ساعت ۱۶-۱۴ نیم سال اول تحصیلی ۹۵-۹۶
درس و پیش نیاز: بارداری و زایمان غیر طبیعی ۱ و بیماریهای داخلی جراحی در بارداری و زایمان ۲
مدرس: اعظم باخته

مقدمه:

در این درس دانشجویان برای ایفای نقش مدیریت و رهبری در سیستم های بهداشتی درمانی با آموزش اصول و فرآیند مدیریت خدمات مامایی آماده می شود. در این زمینه علاوه بر تاکید بر اخلاق و مقررات حرفه ای و ارزش های اسلامی دانشجویان قادر خواهد شد مراقبت ها را به نحو موثر و کارآمد سرپرستی کند و با کسب دانش در زمینه مدیریت خدمات مامایی به عنوان عامل تغییر در جهت پایش و بهبود کیفیت خدمات مامایی فعالیت نموده و در جهت توسعه حرفه مامایی گام بردارد.

اهداف:

هدف کلی:

- ۱- آشنایی با اصول و چگونگی فرآیند مدیریت
- ۲- کسب مهارت لازم و کاربرد این اصول در اداره امور آموزش و خدمات مامایی و استفاده از مراحل مختلف تصمیم گیری در جهت رفع مشکلات موجود در مامایی.

اهداف کلی جلسات: (جهت هر جلسه یک هدف)

- ۱- آشنایی با پیشینه تفکر در زمینه مدیریت
- ۲- آشنایی با تعاریف مدیریت
- ۳- آشنایی با نظریه سیستمی، سازمانها و اهمیت نظام گرای برای مدیران مامایی
- ۴- آشنایی با مدیریت اسلامی (اصول و مبانی مدیریت اسلامی)
- ۵- آشنایی با سازمان (organization) و اجزاء آن
- ۶- آشنایی با برنامه ریزی و اصول و مراحل آن (planning)
- ۷- آشنایی با انواع برنامه ریزی استراتژیک و عملیاتی
- ۸- آشنایی با حل مشکل و تصمیم گیری در مامایی
- ۹- آشنایی با هدایت و رهبری
- ۱۰- آشنایی با چگونگی برقرار کردن ارتباطات انسانی در مامایی
- ۱۱- آشنایی با انگیزش در مدیریت مامایی
- ۱۲- آشنایی با ارزشیابی عملکرد
- ۱۳- آشنایی با آموزش کارکنان و قوانین و مقررات در مامایی
- ۱۴- آشنایی با برنامه ریزی نیروی انسانی
- ۱۵- آشنایی با خلاقیت و مدیریت بحران در مامایی
- ۱۶- آشنایی با کارآفرینی سازمانی

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

هدف کلی جلسه اول: آشنایی با پیشینه تفکر در زمینه مدیریت

اهداف ویژه جلسه اول:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱-۱ سابقه مدیریت در تمدنهای گذشته را ذکر نماید.
- ۱-۲ تاریخچه مدیریت و مکاتب اصلی (کلاسیک، نئوکلاسیک و تئوری سیستم ها) را شرح دهد.
- ۱-۳ مکاتب و نظریه های مدیریتی را بیان کند.
- ۱-۴ مزایا و معایب مکاتب و نظریه های مدیریتی را توضیح دهد.
- ۱-۵ مکاتب و نظریه های مدیریتی را با هم مقایسه نماید.

هدف کلی جلسه دوم: آشنایی با تعاریف مدیریت

اهداف ویژه جلسه دوم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۲-۱ مدیریت را تعریف نموده و فرآیند مدیریت را تجزیه و تحلیل نماید.
- ۲-۲ علم یا هنر بودن مدیریت را تفسیر نماید.
- ۲-۳ مهارت های مدیر را با ذکر مثال تشریح نماید.
- ۲-۴ وظایف مدیران را توضیح دهد.
- ۲-۵ نقش های مدیران را توصیف، و با هم مقایسه نماید.
- ۲-۶ مدیران را از نظر سطح، موقعیت و عنوان با هم مقایسه نماید.

هدف کلی جلسه سوم: آشنایی با نظریه سیستمی، سازمانها و اهمیت نظام گرایی برای مدیران مامایی

اهداف ویژه جلسه سوم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۳-۱ نظریه سیستمی را توضیح داده، اهمیت نظام گرایی برای مدیران مامایی را تبیین نماید.
- ۳-۲ سیستم را تعریف و انواع سیستم را با توجه به تقسیم بندی های متفاوت بیان نماید.
- ۳-۳ ویژگی های مهم سیستم ها را نام برده و خصوصیات آنها را توضیح دهد.
- ۳-۴ قواعد اساسی نگرش سیستمی را تشریح نماید
- ۳-۵ ضمن تعریف تفکر سیستمیک، اهمیت این رویکرد را در مدیریت با یک مثال توضیح دهد.
- ۳-۶ نقش سیستم در اداره سازمانهای امروزی و تفکر مدیران حرفه ای را ذکر نماید.
- ۳-۷ با ذکر مثال مدیریت سیستمی در درمان را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه چهارم: آشنایی با مدیریت اسلامی (اصول و مبانی مدیریت اسلامی

اهداف ویژه جلسه چهارم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۴-۱ فلسفه مدیریت در اسلام را شرح دهد.
- ۴-۲ مدیریت در کلام وحی و اولیاء خدا را توصیف نماید.
- ۴-۳ اهداف مدیریت اسلامی را توضیح دهد.

۴-۴ ویژگی‌های مدیران اسلامی از ابعاد مختلف را شرح دهد.

۴-۵ آفات مدیریت در اسلام را بیان نماید.

۴-۶ اصول مدیریت در قرآن و احادیث را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه پنجم: آشنایی با سازمان (organization) و اجزاء آن

اهداف ویژه جلسه پنجم:

در پایان دانشجو قادر باشد

۵-۱ ضمن تعریف سازمان، اصول سازمان‌دهی را شرح دهد.

۵-۲ تقسیم کار را تعریف، مزایا و معایب آن را توضیح داده و مبانی تقسیم کار را بشناسد.

۵-۳ اختیار و مسئولیت را تشریح نموده و مزایا و موانع تفویض اختیار را شرح دهد.

۵-۴ انواع سازمان را نام برده و خصوصیات سازمان غیر رسمی را برشمارد.

۵-۵ انواع سازمان‌ها را شناخته و با هم مقایسه نماید.

۵-۶ نمودار سازمانی را جهت یک موسسه فرضی ترسیم نماید.

۵-۷ درونداده‌ها، فرآیندها و برونداد را در سازمان تعریف کند.

۵-۸ با تعریف فرایند و اجزای آن مثال‌هایی از فرایندهای موجود در واحد مامایی یک مرکز بهداشتی درمانی را ذکر نماید.

هدف کلی جلسه ششم: آشنایی با برنامه ریزی و اصول و مراحل آن (planning)

اهداف ویژه جلسه ششم:

در پایان دانشجو قادر باشد

۶-۱ ضمن تعریف برنامه‌ریزی، فرآیند تدوین برنامه‌ریزی را شرح دهد.

۶-۲ گام‌های برنامه‌ریزی را با ذکر مثال تشریح نماید.

۶-۳ برنامه‌ریزی استراتژیک، تاکتیکی و عملیاتی را با ذکر مثال با هم مقایسه نماید.

۶-۴ خط‌مشی، رویه و روش را در پرستاری و مامایی با ذکر مثال توصیف نماید.

۶-۵ اجزای یک برنامه بهداشتی را مشخص و برای هر بخش یک مثال بیاورد.

۶-۶ راهکارهای شناسایی مشکلات بهداشتی را توضیح دهد.

۶-۷ شبکه علیت برای یک مشکل شایع در بخش زایمان بیمارستان معتضدی را رسم نماید.

۶-۸ ضمن تعریف پایش و ارزشیابی، ویژگی‌ها و مراحل انجام آنها را توضیح دهد.

۶-۹ یک برنامه‌ریزی سالیانه با توجه به نیاز موسسه تنظیم نماید.

هدف کلی جلسه هفتم: آشنایی با انواع برنامه ریزی استراتژیک و عملیاتی

اهداف ویژه جلسه هفتم:

در پایان دانشجو قادر باشد

۷-۱ ویژگیهای برنامه ریزی عملیاتی و استراتژیک را توضیح دهد.

۷-۲ رسالت یا مأموریت سازمان را با توجه به نقش آن در تدوین برنامه ریزی عملیاتی و استراتژیک شرح دهد.

۷-۳ مراحل برنامه ریزی عملیاتی را بیان نماید.

۷-۴ مفهوم برنامه سلامتی را بیان کرده و اجزای آن را توضیح دهد.

۷-۵ چگونگی طراحی یک برنامه سلامتی را با توجه به اولویت بندی های مهم آن شرح دهد.

- ۶-۷ معیارهای تعیین بهترین راه حل ممکن را توضیح دهد.
- ۷-۷ اهداف تهیه گزارش برنامه عملیاتی را بیان نماید.
- ۸-۷ روش های پایش و ارزشیابی برنامه عملیاتی را توضیح دهد.
- ۹-۷ یک برنامه ریزی عملیاتی در اجرای برنامه های سلامت خانواده طراحی کند.

تکلیف کلاس:

یک برنامه عملیاتی سلامت مادران را از یکی از مراکز داخل یا خارج از کشور انتخاب و آن را نقد نمایند (ارائه در جلسه نهم).

هدف کلی جلسه هشتم: آشنایی با حل مشکل و تصمیم گیری در مامایی

اهداف ویژه جلسه هشتم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱-۶ مراحل حل مسئله را شرح دهد.
- ۲-۸ تصمیم گیری را تعریف و فرآیند آن را توصیف نماید.
- ۳-۸ عوامل مؤثر در تصمیم گیری مدیران را توضیح دهد.
- ۴-۸ انواع تصمیم گیری در سازمان را از نظر دسترسی به اطلاعات، سطح مدیریت و ماهیت مسئله نام ببرد.
- ۵-۸ مدل های تصمیم گیری را نام برده و با هم مقایسه کند.
- ۶-۸ از درخت تصمیم گیری در اخذ تصمیمات استفاده نماید.

هدف کلی جلسه نهم: آشنایی با هدایت و رهبری

اهداف ویژه جلسه نهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱-۷ تعاریف مختلف رهبری را بیان کرده، تفاوت بین مدیریت و رهبری را توضیح دهد.
- ۲-۹ سبکهای مختلف رهبری را ذکر کرده و ویژگیهای رهبران هر یک از سبکها را تشریح نماید.
- ۳-۹ مبانی قدرت رهبر را بیان کرده و بتواند ارتباط آنها را با هم شرح دهد.
- ۴-۹ ویژگیهای یک رهبر ایده آل را بیان نماید.
- ۵-۹ مهارتهای مورد نیاز یک رهبر موفق را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه دهم: آشنایی با چگونگی برقرار کردن ارتباطات انسانی در مامایی

اهداف ویژه جلسه دهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱-۱۰ نظریه های مختلف در مورد ارتباطات را بیان کرده، اهمیت و ماهیت آنها را توضیح دهد.
- ۲-۱۰ نقش ارتباط در یک سازمان یا گروه را تشریح نماید.
- ۳-۱۰ فرآیند ارتباطات را نام برده و در مورد هر یک توضیح دهد.
- ۴-۱۰ موانع ارتباط را به عنوان ایجاد کننده مشکل در کارایی یک سازمان بیان کند.
- ۵-۱۰ دستورالعمل های ارتباطی در برقراری ارتباطات را ذکر نماید.

هدف کلی جلسه یازدهم: آشنایی با انگیزش در مدیریت مامایی

اهداف ویژه جلسه یازدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱-۱۱ ضمن تعریف انگیزش و انگیزه، اهمیت آن را در مدیریت تشریح نمایید.
- ۲-۱۱ نظریه‌های انگیزشی محتوایی و فرآیندی و تقویتی را نام برده و با هم مقایسه نمایید.
- ۳-۱۱ انگیزش در عمل (طراحی شغل) را توضیح دهید.
- ۴-۱۱ سامان‌دهی محیط کار (پنج گام به سوی موفقیت در سامان‌دهی محیط کار پنج اس) را تشریح نمایید.
- ۵-۱۱ کاربرد انگیزش در مدیریت پرستار و مامایی را بیان کند.

هدف کلی جلسه دوازدهم: آشنایی با ارزشیابی عملکرد

اهداف ویژه جلسه دوازدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱-۱۲ تعریف، اهداف و مراحل ارزشیابی عملکرد را، بیان نماید.
- ۲-۱۲ انحرافات و مشکلات در ارزشیابی عملکرد کارکنان را، تشریح نماید.
- ۳-۱۲ روش‌ها و فنون ارزشیابی عملکرد کارکنان را با هم مقایسه نماید.
- ۴-۱۲ اهداف حساسی از بیماران را توضیح دهد.
- ۵-۱۲ حداقل یک مورد حساسی مراقبت از بیمار را انجام دهد .

هدف کلی جلسه سیزدهم: آشنایی با آموزش کارکنان و قوانین و مقررات در مامایی

اهداف ویژه جلسه سیزدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱-۱۳ اهداف و فواید آموزش کارکنان را توضیح دهد.
- ۲-۱۳ تفاوت آموزش و تعلیم را بیان نموده و پنج گام فرآیند آموزش و توسعه را نام ببرد.
- ۳-۱۳ انواع آموزش ضمن کار را نام برده و توضیح دهد.
- ۴-۱۳ اقدامات عملی سازمان برای آشناسازی کارکنان تازه وارد را تشریح نماید.
- ۵-۱۳ برنامه‌های آموزشی یک موسسه درمانی را ارزیابی نماید.
- ۶-۱۳ با توجه به نیاز یک برنامه آموزشی برای کارکنان مرکز بهداشتی خود، طراحی نماید.

هدف کلی جلسه چهاردهم: آشنایی با برنامه ریزی نیروی انسانی

اهداف ویژه جلسه چهاردهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱-۱۴ اهمیت مدیریت منابع انسانی را شرح دهد.
- ۲-۱۴ ضمن تعریف برنامه‌ریزی نیروی انسانی، روش‌های پیش‌بینی منابع انسانی را توضیح دهد.
- ۳-۱۴ پیش‌بینی عرضه نیروی کار را تشریح نماید.
- ۴-۱۴ اصطلاحات رایج در زمینه شغل را بیان نماید.
- ۵-۱۴ با انجام محاسبات، تعداد پرسنل (پرستاری و مامایی) را برای بیمارستانی فرضی، محاسبه نماید.
- ۶-۱۴ روش‌های ارائه مراقبت را با هم مقایسه نماید.

هدف کلی جلسه پانزدهم: آشنایی با خلاقیت و مدیریت بحران در مامایی

اهداف ویژه جلسه پانزدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱-۱۵ تعاریف مختلف خلاقیت را توضیح داده و از دیدگاه سازمانی خلاقیت را تشریح نماید.
- ۲-۱۵ ابعاد مختلف ضرورت خلاقیت را شرح دهد.
- ۳-۱۵ چگونگی استفاده از خلاقیت را در تشخیص مسائل و نحوه حل مشکلات بیان کند.
- ۴-۱۵ بحران و مدیریت بحران را تعریف نماید.
- ۵-۱۵ انواع بحران، اثرات و مراحل زمانی وقوع حوادث و بلایا را شرح دهد.
- ۶-۱۵ خصوصیات رهبران و مدیران بحران را توصیف نموده، گام‌های ضروری به هنگام بروز بحران را شرح دهد.
- ۷-۱۵ اهداف اصلی پدافند غیر عامل را توضیح و قابلیت‌های آن را ذکر نماید.

هدف کلی جلسه شانزدهم: آشنایی با کارآفرینی سازمانی

اهداف ویژه جلسه شانزدهم

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱-۱۶ کارآفرینی را تعریف نماید.
- ۲-۱۶ اهمیت کارآفرینی و نقش آن را در توسعه تشریح نماید.
- ۳-۱۶ ابعاد ساختاری کارآفرینی سازمانی را توضیح دهد.
- ۴-۱۶ عوامل تسهیل کننده در رشد کارآفرینی را توضیح دهد.
- ۵-۱۶ ویژگیهای یک کارآفرین را لیست نماید.
- ۶-۱۶ شش گام ضروری برای انجام کارآفرینی را شرح دهد.
- ۷-۱۶ ویژگی‌ها و مشکلات کارآفرینی توسط زنان را بیان کند.
- ۸-۱۶ ارزیابی قضاوتی خود را در مروری مقایسه‌ای از وضعیت کارآفرینی مامایی در سایر کشورها و ایران بیان نماید.

تکلیف کلاسی:

با مراجعه به واحد کارآفرینی دانشگاه، امکانات و طرح‌های کارآفرینی برای دانش‌آموخته‌گان رشته مامایی را ارزیابی نمایند.

منابع:

- ۱- کونتز هرولد، اودانل سیریل، وبریچ هینز، اصول مدیریت، مترجم محمد هادی چمران، انتشارات علمی دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۸۴
- ۲- دهقان نیری، ناهید، صالحی، تهمنه، اصول مدیریت پرستاری، انتشارات بشری، چاپ اول ۱۳۸۸.
- ۳- مسعود اصل، ایروان، اصول مدیریت خدمات پرستاری، نشر جامعه نگر، چاپ اول 1387.
- ۴- یعقوبیان، محبوبه، مدیریت پرستاری و مامایی، نشر و تبلیغ بشری، چاپ اول 1387.
- ۵- جاسبی، عبدا...، اصول و مبانی مدیریت، نشر دانشگاه آزاد اسلامی، چاپ شانزدهم ۱۳۸۵.
- ۶- حسینی، میر محمد، اصول مدیریت خدمات پرستاری، انتشارات بشری، چاپ اول ۱۳۸۶.
- ۷- موسوی، احمد و همکاران (گروه مولفین)، اصول و مبانی مدیریت پرستاری، چاپ حدیث، ۱۳۸۴.
- ۸- آراکس اردوشاهی، مادلین، مدیریت و تحقیق در پرستاری، نشر سالمی چاپ اول ۱۳۸۴.
- ۹- گیوی، مروت، مدیریت و رهبری در پرستاری انتشارات نوردانش چاپ اول ۱۳۷۸.
- ۱۰- هروآبادی، شفیقه، مدیریت خدمات پرستاری، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی ایران، ۱۳۸۶.
- ۱۱- جان ام برایسون، برنامه ریزی استراتژیک، مترجم عباس منوریان، تهران مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۸۱.
- ۱۲- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت آموزشی، برنامه ریزی آموزشی در مامایی.

روش تدریس:

سخنرانی، کارگروهی، پرسش و پاسخ (بحث گروهی)، ارائه کنفرانس.

وسایل آموزشی:

وایت برد - اورهد - ویدیو پروژکتور

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	نمره	روش تدریس	آزمون
در ساعت کلاس	در هر جلسه کلاس	٪۱۰	پرسش و پاسخ و بحث	حضور منظم و شرکت فعال در مباحث درسی
در ساعت کلاس	بعد از هفته ۷ ترم	٪۱۵	ارائه کنفرانس	انجام پروژه (برنامه عملیاتی)
در ساعت کلاس	بعد از هفته ۸ ترم	٪۱۵	چند گزینه ای - تشریحی (پاسخ کوتاه)	آزمون میان دوره
برنامه مصوب امتحان	پایان ترم	٪۵۰	تشریحی (برخی چندگزینه ای)	آزمون پایان دوره
-	-	٪۱۰	تحقیق - ارائه ترجمه	فعالیت‌های آموزشی

مقررات درس و انتظارات از دانشجو:

از دانشجویان انتظار می رود که با توجه به اهمیت درس و تنوع سرفصل ها و توجه به محدودیت زمانی جهت هرچه بهتر برگزار شدن این واحد درس به نکات زیر توجه فرمایند:

- ۱- حضور منظم و فعال در جلسات درس راس ساعت مقرر
- ۲- شرکت در بحث های گروهی و فعالیت‌های آموزشی داخل کلاسی و پرسش و پاسخ با مطالعه منابع معرفی شده
- ۳- خاموش کردن تلفن همراه
- ۴- پاسخگویی به سئوالات مربوط به درس جلسات قبل

نام و امضای مسئول EDO دانشکده:

تاریخ ارسال:

نام و امضای مدیر گروه:

تاریخ ارسال: ۹۵/۶/۲۰

نام و امضای مدرس: اعظم باخته

تاریخ تحویل: ۹۵/۶/۲۰

جدول زمانبندی درس اصول مدیریت و کاربرد آن در مامایی

روز و ساعت جلسه : شنبه ساعت ۱۶-۱۴

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
۱	۹۵/۶/۲۰	آشنایی با پیشینه تفکر در زمینه مدیریت	اعظم باخته
۲	۹۵/۶/۲۷	آشنایی با تعاریف مدیریت	اعظم باخته
۳	۹۵/۷/۳	آشنایی با نظریه سیستمی، سازمانها و اهمیت نظام گرایی برای مدیران مامایی	اعظم باخته
۴	۹۵/۷/۱۰	آشنایی با مدیریت اسلامی (اصول و مبانی مدیریت اسلامی)	اعظم باخته و دانشجویان
۵	۹۵/۷/۱۷	آشنایی با سازمان (organization) و اجزاء آن	اعظم باخته
۶	۹۵/۷/۲۴	آشنایی با برنامه ریزی و اصول و مراحل آن (planning)	اعظم باخته
۷	۹۵/۸/۱	آشنایی با انواع برنامه ریزی استراتژیک و عملیاتی	اعظم باخته
۸	۹۵/۸/۱۵	آشنایی با حل مشکل و تصمیم گیری در مامایی	اعظم باخته و دانشجویان
۹	۹۵/۸/۲۲	آشنایی با هدایت و رهبری	اعظم باخته
۱۰	۹۵/۸/۲۹	آشنایی با چگونگی برقرار کردن ارتباطات انسانی در مامایی	اعظم باخته و دانشجویان
۱۱	۹۵/۹/۶	آشنایی با انگیزش در مدیریت مامایی	اعظم باخته
۱۲	۹۵/۹/۱۳	آشنایی با ارزشیابی عملکرد	اعظم باخته
۱۳	۹۵/۹/۲۰	آشنایی با آموزش کارکنان	اعظم باخته و دانشجویان
۱۴	۹۵/۱۰/۴	آشنایی با برنامه ریزی نیروی انسانی	اعظم باخته
۱۵	۹۵/۱۰/۱۱	آشنایی با اخلاقیت و مدیریت بحران در مامایی	اعظم باخته
۱۶	با هماهنگی دانشجویان	آشنایی با کارآفرینی سازمانی	اعظم باخته و دانشجویان